

Datum
2025-04-01

Ert Datum
2025-02-04

Diarienummer
RUN/250059

Er beteckning
KN2025/00239

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
cc: agnes.nordwall@regeringskansliet.se

Svar på remiss om PM Strategiska projekt – Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om nettonollindustrin

Region Värmland har fått tillfälle att lämna svar på rubricerad remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet och vill lämna följande synpunkter.

Region Värmland avgränsar sitt yttrande till den regionala förvaltningens ansvarsområde: regional utveckling. Region Värmland välkomnar promemorian som föreslår författningsändringar för att komplettera EU-förordningen om netto-nollindustrin, men har invändningar kring regioners och kommuners roll i det praktiska genomförande som föreslås genom de kompletterande bestämmelserna.

Region Värmlands övergripande synpunkter

Region Värmland var en av remissinstanserna inför förslaget till EU-förordningen om netto-nollindustrin och delar därför EU-kommissionens ambitioner att öka den inhemska produktionen av komponenter för förnybar energi och koldioxidlagring genom att förkorta tillståndsprocesser för etableringar av industrier som är viktiga för omställningen av samhället och energisystemet.

Region Värmland står fast vid det tidigare remissvaret i sin helhet, och vill genom detta svar lyfta tidigare argument samt lämna ytterliga synpunkter gällande regionernas och kommunernas roll i tillståndsprocessen för erkännande av strategiska netto-noll projekt.

Region Värmland ser främst utmaningar i:

- Bristen av reglerad involvering av regioner och kommuner i tillståndsprocessen
- Riskerna för att påverka det kommunala självstyret

I följande stycken redogörs Region Värmlands position mer i detalj.

Datum
2025-04-01Diarienummer
RUN/250059**Ansvariga myndigheter**

I promemorian föreslås Tillväxtverket som ansvarig myndighet för tillverkningsprojekt för netto-nollteknik och att Sveriges geologiska undersökning (SGU) ansvarig myndighet för koldioxidlagringsprojekt. Det ligger en stor vikt i att klargöra regioners roll i tillståndsprocessen med tanke på att strategiska netto-noll projekt har enligt artikel 15 i EU-förordningen om nettonollindustrins prioritetsstatus. Det klargörs i artikel 15.1 och 15.2 att projektägaren och alla berörda myndigheter ska säkerställa att relevanta förfaranden för det strategiska netto-noll projektet hanteras på snabbast möjliga sätt enligt unionsrätten och nationell rätt.

Region Värmland anser att det råder oklarhet hur beslut inom en region eller kommun påverkas av denna reglering, om en etablering kräver beslut på regional eller kommunal nivå. Region Värmland ser därmed utmaningar med att de koordinerande nationella myndigheterna inte kommer involvera relevanta regionala och kommunala aktörer i tillräcklig grad i tillståndsprocessen. Det finns många goda effekter av att påskynda tillståndsprocesser för viktiga investeringar i den gröna omställningen men Region Värmland är frågande till vilka konsekvenser det får för kommunerna och regionernas möjligheter att tillse tillräcklig stor hänsyn tas till de lokala förutsättningarna för ny omfattande industriell markanvändning. Stora etableringar får stora konsekvenser för både näringsliv och offentlig sektor och det fysiska planeringsarbetet för en storskalig utvidgning kräver samarbete om de ska bli framgångsrika.

Region Värmland vill också peka på att de etableringsfrämjande organisationerna i regionerna har en mycket viktig roll för stora investeringssatsningar. Dessa är för det mesta direktkopplade till kommunerna och regionernas utvecklingsarbete och strävar mot att nya etableringar går i linje med politiska inriktnings- och innovationsstrategier. Även andra regionala funktioner som för företagsstöd, samhällsplanering, energiförsörjning och infrastruktur är viktiga vid en etablering och borde involveras i planering inför erkännande av netto-noll projekt.

Region Värmland ser därmed förslaget på en förkortad tillståndsprocess som en viktig åtgärd och med möjligheter till lyckade investeringar under förutsättning att förankringsarbetet och den demokratiska processen i berörda regioner och kommuner är väl genomförd.

Kontaktpunkter och tillståndsprocesser

Regeringen har gett Länsstyrelsen i Västerbottens län, Dalarnas län, Stockholms län, Örebros län, Västra Götalands län och Skånes län i uppdrag att vara kontaktpunkter. Enligt promemorian (punkt 4.2.1) ska kontaktpunkterna ansvara för att underlätta och samordna tillståndsprocessen för tillverkningsprojekt för netto-noll teknik och för strategiska netto-noll projekt.

Datum
2025-04-01Diarienummer
RUN/250059

Det råder oklarheter hur samspelet mellan de utsedda kontaktpunkter, regioner och kommuner kommer utspela sig. Region Värmland har en strategisk roll i syfte att styra etableringar i länet och bör ha en mer reglerad roll som kontaktpunkt i tillståndprocessen för strategiska netto-nollprojekt. Region Värmland anser att nära samverkan och kommunikation mellan Tillväxtverket, SGU samt kontaktpunkterna (Länsstyrelsen Dalarna i fallet för Värmland) är viktiga för att undvika felsatsningar i länet som på lång sikt kan skapa inlåsnings effekter. Felsatsningar kan även skapa missnöje bland allmänhet, politiker och tjänstepersoner som hindrar framtida viktiga etableringar för den gröna omställningen.

Kommunicering eller samråd

Enligt promemorian bör det inte införas ett krav för Tillväxtverket eller SGU att kommunicera eller samråda med andra myndigheter inför beslut i erkännande eller upphävande av netto-noll projekt (punkt 6.2.4). Det klargörs vidare att de ansvariga myndighet dock inte är förhindrade att kommunicera med andra myndigheter eller andra relevanta nationella, regionala och lokala aktörer.

Region Värmland anser att ett nära samspel och tydlig kommunikation med regioner inför planering av beslut av erkännande av strategiska netto-noll projekt borde vara ett krav. Nära samråd med regioner borde anses som en förutsättning för de nationella myndigheterna för att utveckla effektivare och långsiktiga etableringar runt om i landet.

Slutsatser

Region Värmland välkomnar initiativet att underlätta etableringen av strategiska netto-nollprojekt men ser samtidigt betydande utmaningar med de föreslagna kompletterande bestämmelserna. Framför allt betonar Region Värmland vikten av att tydligare reglera regioners och kommuners roll i tillståndprocessen för att säkerställa en effektiv, långsiktig och hållbar etablering av netto-noll projekt. Den nuvarande utformningen riskerar att begränsa det kommunala självstyret och minska det regionala samt lokala inflytandet, vilket kan leda till framtida motstånd mot grön omställning. Vidare ser Region Värmland en brist på formella krav på samverkan mellan nationella myndigheter och regionala aktörer, vilket kan påverka såväl näringslivsutvecklingen som den fysiska planeringen i länet. Regionen anser därför att en stärkt samverkan mellan Tillväxtverket, SGU, utsedda kontaktpunkter samt regionala och kommunala aktörer är nödvändig. För att netto-nollprojekten ska få största möjliga positiva effekt behöver tillståndprocesserna anpassas till de regionala förutsättningarna, där faktorer såsom infrastruktur, arbetskraftsförsörjning och energitillgång måste beaktas i ett tidigt skede.

Region Värmland uppmanar därför regeringen att tydligare klargöra regioners och kommuners roll i tillståndprocessen och att säkerställa en

Datum
2025-04-01

Diarienummer
RUN/250059

nära dialog mellan berörda parter för att möjliggöra syftet med förordningen att bidra till omställning av ekonomi och energisystemet mot låga växthusgasutsläpp och fossilfrihet.

Regionala utvecklingsnämnden

Erik Evestam (C)
Ordförande regionala utvecklingsnämnden